

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto 27.10.2025 § 56

§ 56

Edustajan nimeäminen ja toimiohjeen antaminen Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) yhtymäkokoukseen 14.11.2025

Valmistelijat / lisätiedot:
Rinne Tuulia
Kivinen Harri
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto nimeää Espoon kaupungin edustajaksi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän vuoden 2025 syysyhtymäkokoukseen 14.11.2025 kaupunkiympäristön toimialajohtaja Olli Isotalon tai hänen määräämänsä ja antaa yhtymäkokousedustajalle toimiohjeeksi kokouksessa:

1
esittää, että toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 strategisia tavoitteita käsiteltäessä tuottavuusindeksiä koskevan mittarin vuoden 2026 tavoitetasoksi asetetaan "tuottavuus paranee vähintään 1,5 % edellisestä vuodesta" ja että verkostojen saneerausvelkaa koskeva mittari korjataan koskemaan verkostojen saneerausinvestointeja.

2
muilta osin kannattaa hallituksen esityksen mukaisen toiminta- ja taloussuunnitelman 2026–2028 hyväksymistä.

3
kannattaa hallituksen esitystä valtuuttaa hallitus ottamaan uutta pitkäaikaista lainaa vuoden 2026 talousarvion puitteissa enintään 125 600 000 euroa.

4
kannattaa hallituksen esitystä talousarviovuoden sitovista määrärahoista.

5
kannattaa muita esityslistan mukaisia hallituksen esityksiä.

6
varmistaa muissa mahdollisesti kantaa edellyttävissä asioissa harkintansa mukaan, että Espoon kaupunkikonsernin kokonaisuus toteutuu.

Käsittely

Päätös

Konserni- ja tilajaosto: Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (myöh. HSY) yhtymäkokous pidetään perjantaina 14.11.2025. Yhtymäkokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- Yhtymäkokouksen järjestäytyminen ja ääniluettelon vahvistaminen
- HSY:n lopullinen toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028
- Selvityksen antaminen yhtymäkokoukselle tarkastuslautakunnan vuoden 2024 arviointikertomuksen johdosta
- Sidonnaisuuksien ilmoittaminen
- Muut asiat

Yhtymäkokouksessa jäsenkunnat Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen käyttävät päätösvaltaa nimeämiensä edustajien välityksellä. Espoon kaupungin nimeämällä edustajalla on yhtymäkokouksessa 27 % äänivalta.

HSY:n lopullinen toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028

Talous

HSY:n hallitus on laatinut lopullisen esityksen kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2026–2028. Suunnitelma sisältää kuntayhtymän ensi vuoden talousarvion sitovine määrärahoineen ja tavoitteineen.

Esitys perustuu HSY:n strategiaan vuoteen 2030 sekä omistajaohjaustavoitteisiin. Esityksessä on huomioitu HSY:n toiminnassa ja toimintaympäristössä kesän ja syksyn aikana tapahtuneet muutokset sekä jäsenkuntien lausunnot. Espoon kaupungin lausunnon HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta antoi kaupunginhallituksen konserni- ja tilajaosto 1.9.2025 § 21.

Esityksen mukaan HSY:n toimintatulot ovat 522,6 miljoonaa euroa vuonna 2026. Toimintatulot kasvavat vuoden 2025 ennusteeseen nähden 5,8 % (28,5 miljoonaa euroa). Toimintatulot koostuvat myyntituotoista, kuntaosuuksista ja muista tuotoista.

Myyntituotot ovat 513,1 miljoonaa euroa vuonna 2026. Myyntituottojen 5,8 % kasvu vuoden 2025 ennusteeseen nähden perustuu HSY:n hallituksen päätöksiin korottaa vesihuollon sekä jätehuollon maksuja (HSY 10.10.2025 § 100-102). Espoon kaupunki tuki lausunnollaan hinnankorotuksia pitäen niitä perusteltuina investointitasoon nähden (Konserni- ja tilajaosto 1.9.2025 § 21). Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu myös toimintavolyymien ja toiminnan muutokset.

HSY:n toimintamenot ovat 226,1 miljoonaa euroa vuonna 2026. Toimintamenot kasvavat vuoden 2025 ennusteeseen nähden 7,5 % (15,7 milj. euroa). Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Toimintamenojen arvion lähtökohtana on pääsääntöisesti 2 % inflatio-olettama. Toimintakulujen merkittävimmät osuudet koostuvat palveluiden ostoista (52 %) ja henkilöstökuluista (26 %). Vuoden 2026 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 836,4 henkilötyövuotta.

Toimintakate tarkoittaa kuntayhtymän korko- ja muihin rahoituskuluihin sekä poistojen ja arvonalennusten kattamiseen käytettävissä olevan käyttötalouden tulorahoituksen määrää. HSY:n toimintakate on 299,4 miljoonaa euroa vuonna 2026. Toimintakate kasvaa vuoden 2025 ennusteeseen nähden 4,5 % (12,9 milj. euroa).

HSY:n vuosikate on 218,2 miljoonaa euroa vuonna 2026. Vuosikate kasvaa vuoden 2025 ennusteeseen nähden 5,7 % (11,7 milj. euroa). Vuosikate osoittaa sen tulo-rahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin.

HSY käyttää vuonna 2026 investointeihinsa yhteensä 213,2 miljoonaa euroa. Investoinnit kasvavat vuoden 2025 ennusteeseen nähden 4,5 % (9,2 milj. euroa). Investointitaso laskee kuitenkin suunnitelmakaudella (2027: 205,7 me, 2028: 202,1 milj. euroa). Vuoden 2026 investoinnit kohdistuvat suurimmalta osin vesihuoltoon (91 %; 194,7 milj. euroa). Jätehuoltoon investoidaan 16,4 miljoonalla eurolla.

Lainoja lyhennetään vuonna 2026 noin 128,8 miljoonalla eurolla. Suunnitelmakaudella lainoja lyhennetään yhteensä noin 380 milj. eurolla, josta 95,8 miljoonaa euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä.

HSY:n hallitus esittää yhtymäkokoukselle, että vuodelle 2026 uutta pitkäaikaista lainaa otettaisiin 125,6 miljoonaa euroa. Koko suunnitelmakaudella uutta ulkopuolista lainaa nostettaisiin noin 288 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Muutos on merkittävä, sillä alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa arvioitiin suunnitelmakaudella nostettavaksi uudeksi ulkopuoliseksi lainan määräksi 324 miljoonaa euroa. Suunnitelmakauden 2026–2028 lopulla ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä on noin 810 miljoonaa euroa. Tämä on 60 miljoonaa euroa vähemmän kuin mitä alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa oli arvioitu.

HSY:n tilikauden tulos on 35,2 miljoonaa euroa vuonna 2026. Tilikauden tulos kasvaa vuoden 2025 ennusteeseen nähden 203,8 % (23,6 milj. euroa). Suunnitelmavuosina tuloksen on arvioitu kasvavan merkittävästi (2027: 66,2 milj. euroa, 2028: 72,6 milj. euroa). Tuloksen myötä HSY:n velkaantuminen alkaa taittua suunnitelmakauden aikana.

Tuloverojen maksamisen ja varausten muutosten jälkeen HSY:n tilikauden ylijäämä on 34,5 miljoonaa euroa vuonna 2026. Ylijäämä kasvaa merkittävästi seuraaville vuosille ollen 63,5 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja 69,7 miljoonaa euroa vuonna 2028.

HSY:n hallitus esittää talousarviovuoden 2026 sitoviksi määrärahoiksi:

- vesihuollon toimintamenojen osalta: 131 916 000 e
- vesihuollon investointimenojen (netto) osalta: 194 680 000 e
- jätehuollon toimintamenojen osalta: 92 169 000 e
- jätehuollon investointimenojen (netto) osalta: 16 445 000 e

Sitovat määrärahat ovat kuntayhtymän talousarvion osia, joiden ylittäminen edellyttää yhtymäkokouksen erillistä päätöstä.

Espoon maksettava kuntaosuus vuonna 2026 on 1,154 miljoonaa euroa. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella.

HSY:n hallituksen esittämä toiminta- ja taloussuunnitelma 2026–2028 vastaa Espoon kaupungin näkemyksiä talouden osalta (konserni- ja tilajaosto 1.9.2025 § 21). Lausunnolla olleeseen alustavaan suunnitelmaan nähden toimintatuloja on kasvatettu ja toimintamenoja vähennetty. Myös investointeihin on tehty varovaisia vähennyksiä. Toimilla on

suunnitelmakauden aikana myönteistä vaikutusta Espoon peräänkuuluttamaan velkaantumisen vähenemiseen, omavaraisuusasteen nostamiseen sekä tuottavuuden paranemiseen. Lisäksi talousarviossa on huomioitu pääkaupunkiseudulla yhteisesti valmisteltu omistajalinjaus, jonka mukaan HSY:n talousarviovalmistelussa tulee ottaa huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korvaus (s. 9). Todettakoon, että HSY:n perussopimuksen mukaan varsinaiset päätökset peruspääoman koron määrästä ja maksamisesta tehdään vuosittaisissa kevätyhtymäkokouksissa.

Investoinnit

Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkealla johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Lisäksi HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkost saneeraukset sekä turvattu juomavesi -teemaan liittyvät hankkeet. HSY:n tavoitteena on määrätietoisesti nostaa saneerausinvestointien määrää vuositason tasolle. Jätehuollossa investoinnit painottuvat HSY:n strategian mukaisesti vastuullisiin ja kehittyviin palveluihin, ympäristövastuuseen, hiilineutraaliuuteen ja kiertotalouteen.

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen syksyllä 2024 hyväksymiin 20 vuoden investointiohjelmiin (HSY 29.11.2024 § 9-10). Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden 2026–2028 investointeihin on esitetty tehtäväksi vuosittaisia tarkennuksia. Investointiohjelmista päättää HSY:n perussopimuksen mukaan yhtymäkokous.

HSY on varannut esityksessään vuodelle 2026 vesihuollon toiminta-alueen kaavoituksen mukaiseen laajentumiseen 34,8 miljoonaa euroa ja suunnitelmakaudelle 2027–2028 hieman enemmän (35,3 milj. euroa ja 35,9 milj. euroa). Määrärahavaroja ei ole jaettu kuntien kesken, mutta Espoon kaupungin näkemyksen mukaan varaukset riittävät jäsenkuntien yhteenlaskettuun laajentumistarpeeseen. Espoon kaupunki investoi uusiin alueisiin voimakkaasti ja HSY:n tulee säilyttää valmius tarkastaa investointikehystään kesken toimintavuoden, mikäli näyttää siltä, että kehys ei riitäkään jäsenkuntien tarpeeseen. HSY on varannut laajentumiseen haja-asutusalueille 1,7 miljoonaa euroa vuodelle 2026, miljoona euroa vuodelle 2027 ja 2 miljoonaa euroa vuodelle 2028. Espoon vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiseen laajenemiseen asemakaava-alueiden ulkopuolisille alueille tulisi varautua vuosina 2026–2029 Brobackan alueen osalta, vuosina 2028–2030 Vanhakartanon alueen osalta ja vuonna 2028 Lätisen Jokien osalta.

Lisäksi yhtymäkokouksen investointeja koskevassa käsittelyssä on hyvä muistuttaa konserni- ja tilajaoston (1.9.2025 § 21) lausunnosta: ”aina kun HSY rakentaa merkittäviä vesihuoltolähtöisiä siirtoviemäreitä tai vesijohtoja muualle kuin katualueelle, tutkittaisiin yhteistyössä kaupungin ja HSY:n kesken riittävän varhaisessa vaiheessa, voidaanko vesihuolto- ja vesihuoltokäytävän päälle rakennettava ulkoilureitti yhdistää. Menettely mahdollistaa kustannussäästöjä ja lisää hyväksyttävyyttä vesihuollon rakentamiselle”.

Tavoitteet

HSY:n esityksessä strategiset tavoitteet vuodelle 2026 on pidetty pääosin ennallaan. Kuitenkin asukaskohtaisten toimintamenojen tavoitetasoa sekä asukaskohtaista, vuosittaista lisävelkaa koskevaa tavoitetasoa on kiristetty.

Kokonaan uudeksi mittariksi on nostettu sähköisen kaluston osuus: tämä mittari on pääkaupunkiseudun yhteisten omistajaohjaustavoitteiden ja konserni- ja tilajaoston lausunnon (1.9.2025 § 21) mukainen lisäys. Lopulliseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan on tehty myös muutoksia seuraavien strategisia päämääriä toteuttavien ohjelmakokonaisuuksien toimenpiteisiin: HSY:n hiilineutraaliusohjelma, Kiertotalouden keskiössä -ohjelma ja Pito- ja vetovoimainen työnantaja -ohjelma.

HSY:n strategisia tavoitteita koskeva esitys vastaa pääosin Espoon kaupungin näkemyksiä. Toiminta- ja taloussuunnitelmaan on sisällytetty lähes kaikki pääkaupunkiseudun omistajaohjausten yhteistyössä valmistelemat tavoitteet, mittarit ja niiden tavoitetasot. Asukaskohtaisten toimintamenojen sekä asiakastytyvyyden tavoitetaso on jopa omistajaohjaustavoitteita kunnianhimoisempi.

Espoon kaupungin näkemystä ei ole kuitenkaan täysin sisällytetty toiminta- ja taloussuunnitelman strategiaan tavoitteisiin. Näin ollen Espoon kaupungilla on mahdollisuus yhtymäkokouksessa nostaa esiin seuraavat huomiot, jotta Espoon konserni- ja tilajaoston 1.9.2025 § 21 lausuma kanta huomioitaisiin toiminta- ja taloussuunnitelmassa yksityiskohtia myöten:

- "Lähtökohtana käyttömenojen tuottavuusindeksin paranemisessa tulee olla vähintään talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena ollut keskimääräinen 1,5 %:n vuotuinen tuottavuuden paraneminen". Näin ollen yhtymäkokouksessa voitaisiin esittää, että tuottavuusindeksin mittari muutetaan muotoon "tuottavuus paranee vähintään 1,5 % edellisestä vuodesta" (esityslistan versio: "tuottavuus paranee", s. 3).
- Lisäksi todettakoon, että vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantamista on tarkoitus mitata "saneerausinvestointien", ei saneerausvelan toteutumisella (s. 3), ja tämä mittari on syytä korjata yhtymäkokouksessa päätettävään toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Mittari perustuu konserni- ja tilajaoston lausunnon lisäksi pääkaupunkiseudulla yhdessä valmisteltuihin omistajaohjaustavoitteisiin.

Muilta osin Espoon kaupungin lausunnon mukaiset asiat on huomioitu HSY:n esittämässä lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Muut yhtymäkokouksessa päätettävät asiat

HSY:n hallitus esittää, että yhtymäkokous merkitsee tiedoksi hallituksen lausunnon tarkastuslautakunnan vuotta 2024 koskevan arviointikertomuksen johdosta (esityslistan kohta 3). Lisäksi hallitus esittää, että yhtymäkokous merkitsee sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi (esityslistan kohta 4).

Toimivalta: Hallintosäännön I osan 2. luvun 4 §:n 5. kohdan mukaan konserni- ja tilajaosto määrää kaupungin edustajan yhteisöjen ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin ja vastaaviin sekä antaa toimiohjeet edustajille.

Päätöshistoria

Liitteet

- 2 Liite, Ääniluettelo 14.11.2025
- 3 Liite, Lopullinen toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028
- 4 Liite, Selvitys HSY:n tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen
vuodelta 2024

Oheismateriaali

Tiedoksi

HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä